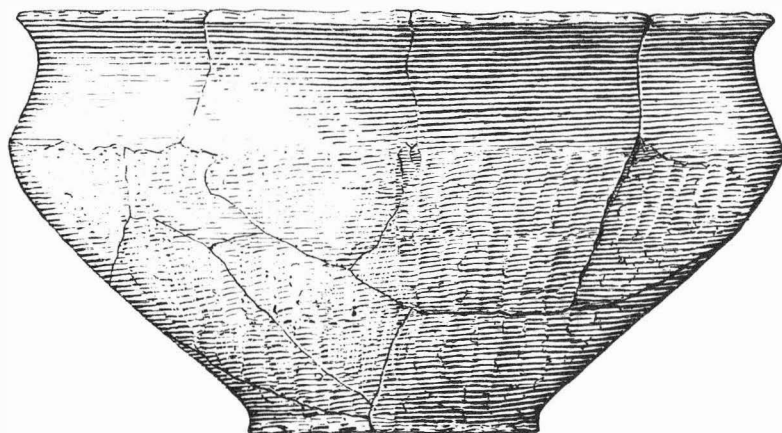

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

1987

BRNO 1990

kapacita lebka vypočít. /38/	1231	bigoniální šířka /66/	92
výška brady /69/	26	výška ramene mandibuly /70/	59
šířka ramene mandibuly /71/	30	délkošířkový index /I 1/	68,9
délkovýškový index /I 2/	78,0	šířkovýškový index /I 3/	113,1

Lebka je tedy v absolutních mírách dlouhá, velmi úzká a vysoká, euencefální a v indexech hyperdolichokranní, hypsikranní a akrokranní, což je charakteristika, která plně odpovídá tomu, co je známo o populaci protoúnětické skupiny.

Z objektu H 4 se zachovaly jen silně poškozené kosti dolních končetin dítěte. Podle délky levé tibie je možno odhadnout stáří zemřelého na 4 až 6 let.

Také z objektu H 6 se zachovaly jen kosti dolních končetin, ale v tomto případě z kostry dospělého člověka. Na zlomcích pánevních kostí je patrná široká incisura ischiadica major a široce klenutý arcus subpubicus, takže je možno jednoznačně soudit na pohřeb ženy, přesnější určení stáří však možné není. Na základě délky levé tibie a pravého femoru je možno vypočítat výšku postavy zemřelé na 157 cm /nadprostřední/.

Protoúnětické Skelette aus Bavyry /Bez. Břeclav/. In drei protoúnětické Objekten fand man Überreste von zwei Frauen und einem Kind, das im Alter zwischen 4 und 6 Jahren verstarb. Der Schädel war nur in einer von den Frauenbestattungen erhalten geblieben, es ist möglich ihn teilweise zu vermessen und danach ist er lang, sehr schmal und hoch, euencefal, hyperdolichokrann, hypsikrann und akrokrann. Beide Frauen waren von höherer Gestalt.

RETTUNGSGRABUNG EINER ÚNĚTICER SIEDLUNG IN ŠLAPANICE /Bez. Brno-venkov/

Stanislav Stuchlík, AÚ ČSAV Brno

Bei Durchführung von Meliorationsarbeiten in der Umgebung von Šlapanice /Čižmář - Geisler - Dvořák - Horálková 1990/ wurden in der Aushubrinne im Frühjahr 1987 einige Objekte auf der Únětické Siedlung bei Šlapanice gestört. Der Fundort erstreckt sich knapp hinter dem südöstlichen Rand der Gemeinde, östlich von der Strasse Šlapanice - Ponětovice. Die Meliorationsrinne störte insgesamt 12 verschieden grosse Siedlungsobjekte, von denen man 6 untersuchen konnte, aus den übrigen wurden Proben abgenommen. In einem Falle /Objekt Nr. 12/ handelte es sich um ein umfangreiches, ca. 10 m langes Objekt, bei den übrigen Fällen um die üblichen kreisförmigen Gruben mit konischen Wänden. Die Siedlung gehört in den älteren Zeitabschnitt der Únětické Kultur, das Material wurde jedoch vorläufig laboratorisch nicht bearbeitet und man kann zur Zeit darüber nicht näher referieren.

L i t e r a t u r :

Čižmář, M. - Geisler, M. - Dvořák, P. - Horálková, P. 1990: Archeologický průzkum melioračních rýh v prostoru mezi Šlapanicemi a Holubicemi /okr. Brno-venkov, Vyškov/, PV 1987, v tisku.

ÚNĚTICKÁ JÁMA V ÚJEZDĚ U BRNA /okr. Brno-venkov/

Čeněk Staňka, AÚ ČSAV Brno
/Obr. 37/

Dne 7.12.1986 zachytil M. Máca při hloubení 80 cm širokého průkopu pro kanalizaci při severním rohu bývalé obecné školy v Újezdě u Brna v hloubce asi 200 cm pod povrchem pravěké střepy. Díky pochopení předsedy MNV K. Hradského bylo možno v první fázi vybrat alespoň zášyp sídlištní jámy v uvedeném průkopu, což jsem provedl ve dvou zimmích půldnech 8. a 9.12.1986. Kromě únětických střepů, mazanice a zvířecích kostí podařilo se zaregistrovat v hloubce 250 cm půloblouk půdorysu dna jámy, která zasahovala do profilu směrem k budově, na druhé straně končila při stěně průkopu, a nesouměrný profil jámy. Potrubí bylo do výkopu, který byl hlubší než pravěký objekt, uloženo až na jaře 1987 a teprve potom bylo možno 25.4.1987 výzkum jámy dokončit.

Jáma byla zapuštěna 70 - 80 cm do žluté podložní spraše, kterou překryla až 130 cm mocná sytě černohnědá porézní hlína, mající ráz ornice a nad ní 50 cm silná písková navážka, snad z

doby výstavby školy na začátku našeho století. Jáma měla dížovitý tvar s ca 20 cm vysokým hrdlem a v podstatě kruhový půdorys / ϕ . hrdla 90 cm, ϕ . dna asi 180 cm/. Zatímco v severní polovině bylo dno rovné, v jižní je členila mísovité jamka protáhlá v západovýchodním směru, 60 cm široká a 10 cm hluboká. V šedohnědém zásypu byly 4 - 5 cm silné vrstvy žluté spraše, které asi 10 cm a 25 cm nad dnem překryly celou plochu jámy. Keramický materiál se soustřeďoval především při dně jámy, porůznu ležely kusy mazanice s otisky dřev nepochybně ze stěn nadzemních chat a zvířecí kosti, objevivší se i ve vrstvách žlutky a při vrchu jámy, takže je evidentní, že se většinou dostaly do zásypu jámy z povrchových vrstev sídliště. Mezi střepy dominovaly zlomky zásobnicových nádob, které vesměs měly vnitřní povrch vyhlazený, vně pak pouze hrdlo, oddělené na některých exemplářích lištou nebo dvojitou lištou, jež je na jednom střepu překlenuta slepým ouškem, níže byla stěna zvrásněna nebo přímo zdrsněna. Stejnou úpravu povrchu měla i jediná v úplnosti rekonstruovatelná, velká nádoba situlovitého tvaru, okrově šedé barvy /inv. č. 17390-1/87; v. 20,5 cm, ϕ . dna 14,5 cm, ϕ . okraje 36,5 - 38,0 cm, max. ϕ . ve výši asi 14 cm přesahuje o ca 1 cm ϕ . okraje/. Její rovné dno bylo rozšířením odsazeno od stěny, na maximální výduť měkký lom odděloval nízké, lehce prohnuté hrdlo.

Na katastru obce Újezda u Brna známe již několik únětických sídlišť a pohřebišť /Staňa 1973; 1987/. Výše uvedená jáma označuje nový sídlištní celek únětické kultury.

L i t e r a t u r a :

Staňa, Č. 1973: Hrob a jáma únětické kultury v Újezdě u Brna /okr. Brno-venkov/, PV 1972, 22-23.

- , 1987: Únětické sídliště v Újezdě u Brna /okr. Brno-venkov/, PV 1985, 26.

Úněticer Grube in Újezd bei Brno / Bez. Brno - venkov / . In den Jahren 1986 - 1987 konnte in Újezd bei Brno eine weitere, neue Úněticer Lokalität verzeichnet werden und zwar die Siedlung bei der ehemaligen Volksschule. Beim Aushub für eine Kanalisierung hat man dort in einer Tiefe von 180 - 250 cm unter der Oberfläche eine in das Lössliegende eingetiefte Grube mit zahlreichen Scherben von Vorratsgefäßen, mit Lehmewurfbrocken von den Wänden der oberirdischen Hütten und mit Tierknochen erfasst. Ein situlaartiges Gefäß konnte ganz rekonstruiert werden.

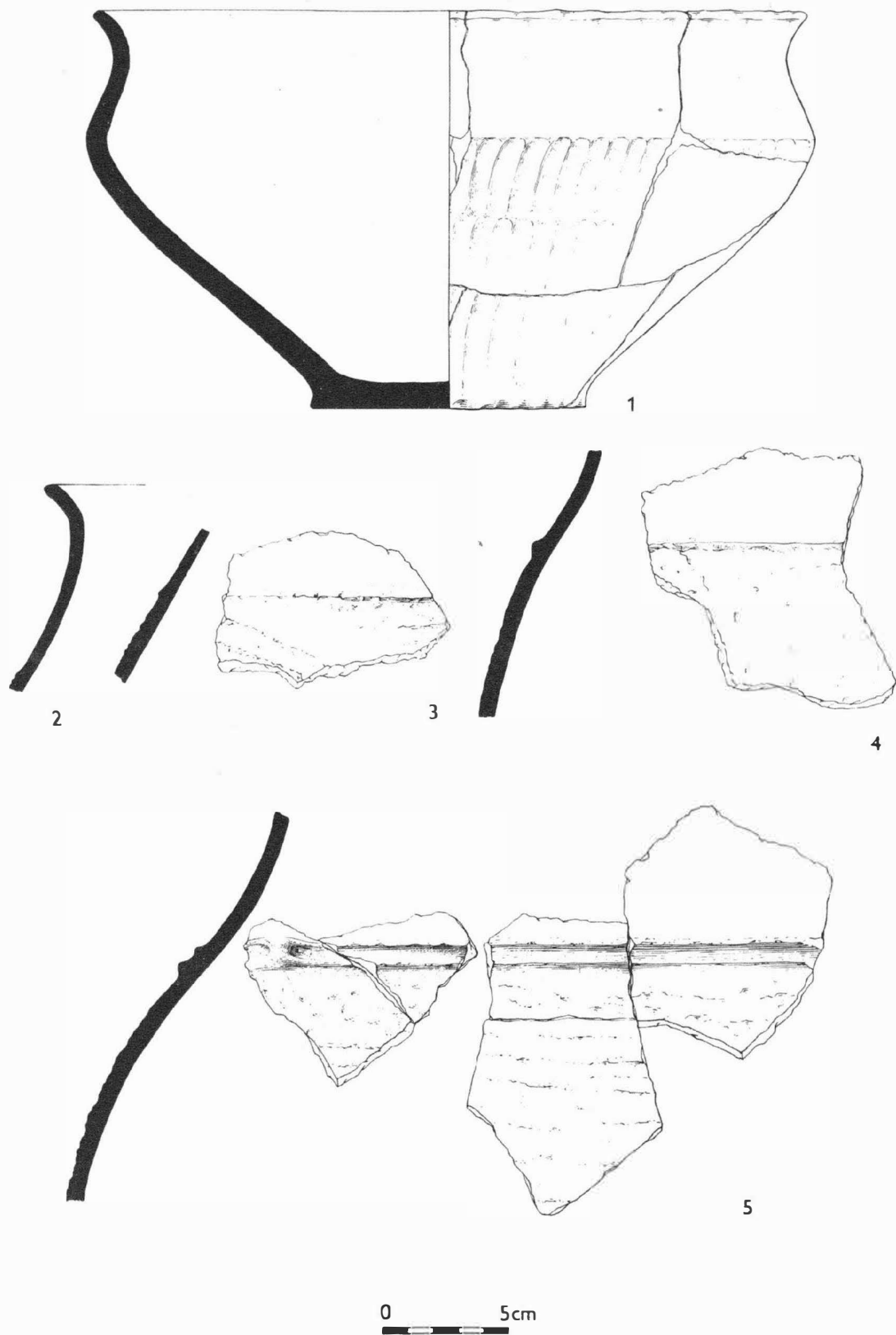
BERICHT VON DER BEENDIGUNG DER UNTERSUCHUNGEN IN BUDKOVICE IM JAHRE 1987 /Bez. Brno - venkov/

Jana Stuchlíková, AÚ ČSAV Brno

/Taf. 7/

Im Herbst 1987 wurden die Terrainarbeiten auf der Höhensiedlung der Věteřov Gruppe in Budkovice beendet, die seit 1984 /Ondráček - Stuchlíková 1987; 1987a; Stuchlíková 1989, im Druck/ durchgeführt worden waren. Mit dem Ziel die Erforschung des Pfostenbaus /Objekt I/ abzuschliessen, einen Schnitt durch Objekt II, einschliesslich des unteren, bisher nicht durchgegrabenen Teiles durchzuführen und seine Datierung zu beglaubigen, hat man Sonde VII im Ausmass von 21 x 6 m angelegt. Sie knüpfte an Sonde III aus dem Jahre 1984 und nahm ebenfalls den Grossteil der Fläche der Orientierungssonde VI aus dem Jahre 1985 ein. Bei der mechanisierten Abdeckung kam es im nördlichen Teil der Sonde zur Störung von 2 Věteřover Siedlungsgruben mit dem üblichen kreisförmigen Grundriss und trapezförmigen Querschnitt. Diese Tatsache signalisierte, dass Objekt I hier nicht mehr weiter fortsetzt. In der nordöstlichen Ecke der Sonde hob sich ein System von mittelalterlichen Gräbchen ab /Br. 40 - 50 cm, Tiefe 8 - 30 cm vom Niveau des Liegenden/ mit einer wenig markanten Aufschüttung und fast fundlos.

Ungefähr in der Mitte der längeren Achse von Sonde VII erschien die unebene Nordkante von Objekt II, das man beim östlichen Profil bis zum Boden in einer Tiefe von 6,65 m durchgraben konnte. Seine Aufschüttung setzte sich aus einigen unterschiedlichen Schichten zusammen und war in einer Tiefe von 3,6 - 4,1 m mit einer steinernen Destruktion durchsetzt. Das Objekt in einem Komplex rostbrauner gewachsener Böden /Schicht 8/ eingetieft, während im Nordteil der Sonde die Schichten 1 und 2 auf das reine Lössliegende aufpassen. Aus dem untersuchten Teil des Objektes II stammen wiederum Funde aus einigen Zeitabschnitten. Mittelalterliche Keramik befand sich nur in den Schichten 1 und 2. Maximal in der Tiefe von 3,9 m kam spätbronzezeitliches Material der Podoler Phase der mitteldonauländischen Urnenfelderkultur mit einem markanten Anteil der schlesischen Keramik und Funde der hallstattzeitlichen Horákovcer Kultur zum Vor-

Obr. 37. Újezd u Brna /okr. Brno-venkov/. Výběr keramických nálezů. - Auswahl an keramischen Funden.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1987

Vydává: Archeologický ústav ČSAV v Brně,
sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor: akademik Josef Poulik
Redaktoři: Dr. Z. Himmelová, Dr. J. Stuchlíková,
Dr. J. Unger
Překlady: Dr. R. Tichý, E. Tichá
Grafická úprava: L. Trávníčková
Na titulním listě: nádoba únětické kultury z Újezda u Brna
Tisk: **PENTA**
Evidenční číslo: ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis: 450 kusů - neprodejné